

Serwis informacyjny
KW PZPR **FAKTY**
Do użytku wewnątrzpartyjnego

NR 2(62) • LUTY 1987 • BIAŁA PODLASKA

Cała praca partyjna - frontem do POP!

"... Najważniejszym zadaniem całej partii jest dalsze umocnienie POP. Tej problematyce należy poświęcić jedno z najbliższych posiedzeń Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

/ z Uchwały X Zjazdu, rozdz. V /

Z woli członków partii, X Zjazd PZPR podkreślił wagę jaką winien przywiązywać Komitet Centralny i wszystkie instancje partyjne, do funkcjonowania i roli podstawowej organizacji partyjnej. Zapisy Uchwały X Zjazdu, w tej sprawie, zaczynają się materializować i są przekuwane w czyn.

Najbliższe, IV posiedzenie plenarne KC, będzie poświęcone problematyce wszechstronnego umacniania podstawowej organizacji partyjnej.

Aby dobrze przygotować, to pierwsze plenum KC, nt funkcjonowania i roli POP - podstawowego i najważniejszego ogniwa partii - Biuro Polityczne KC skierowało do ogólnopartyjnej dyskusji T E Z Y. Dyskusja w podstawowych organizacjach, nad problemami zawartymi w TEZACH, winna doprowadzić :

- po pierwsze, do obiektywnej oceny pracy każdej POP i jej członków,
- po drugie, do pokazania nowych dróg działania, w celu skuteczniejszej realizacji zadań

/dokończenie na str. 2/

Chcecie być twórcami decyzji IV Plenum KC ?

Redakcja Biuletynu Informacyjnego KW PZPR "FAKTY" oczekuje, od POP i jej członków, na wypowiedzi dotyczące dyskusji nad TEZAMI Biura Politycznego KC.

Najciekawsze wypowiedzi prześlemy do KC, nagrodzimy ciekawymi książkami o tematyce społeczno-politycznej i opublikujemy w "FAKTACH".

Czekamy na Wasze listy !

Łara praca partyjna - frontem do POP!

dokroczenie ze str. 1

przyjętych przez POP i możliwości właściwego oddziaływania na środowisko,
- po trzecie, do przełamywania wszelkich, istniejących jeszcze tu i ówdzie, barier utrudniających proces odnowy życia społecznego i gospodarczego,
- po czwarte, do uzyskania odpowiedzi na pytanie co każda POP, przy aktualnych swoich możliwościach, może uczynić aby jej praca i podejmowane przedsięwzięcia dobrze służyły środowisku, w którym działa.

Szczegółowe odpowiedzi wypływające z POP będą stanowić podstawę dla IV

plenarnego posiedzenia KC, do opracowania i podjęcia takich decyzji, które w istotny sposób doprowadzą do umocnienia rangi podstawowej organizacji.

Prawdą jest, że autorytet, rangę, każda POP powinna sobie wypracować, że zależy to od postaw i aktywności jej członków, ale prawdą jest również to, że należy stworzyć POP możliwości do skutecznego działania.

Tego od IV Plenum KC oczekują POP.

Dyskutując nad Tezami Biura Politycznego należy pamiętać o zadaniach wynikających z uchwały II Plenum KW, /całość zamieszczona w numerze 5/60 Serwisu Informacyjnego KW PZPR Fakty/
M.Z.

Co zrobić aby skutecznie działać ?

Taki, realizacyjny, roboczy charakter miało szkolenie I sekretarzy POP w ROPP Biała Podlaska, w którym udział wzięło ponad 120 sekretarzy POP z 10 instancji gminnych. Było to jedno ze spotkań organizowanych przez Rejonowe Ośrodki Pracy Partyjnej naszego województwa. Wszystkie spotkania były odpowiedzią na zapis uchwały II Plenum KW PZPR w Białej Podlaskiej, ale wynikały przede wszystkim z potrzeby odniesienia się do treści TEZ Biura Politycznego stanowiących konstrukcję do starannego przygotowania IV Plenum KC PZPR.

Uczestniczyli w nim: I sekretarz KW PZPR w Białej Podlaskiej, tow. Józef Oleksy, sekretarz KW, tow. Stanisław Nowak, I sekretarze instancji podstawowych i kierownicy Wydziałów KW.

Zabierając głos tow. Józef Oleksy podkreślił, że Program i linię poli-

tyczną partii można realizować tylko przez aktywną działalność członków, zorganizowanych w POP i dlatego to spotkanie powinno odnieść się w sposób konkretny do stylu i metod działania podstawowych organizacji partyjnych, tak jak to wynika z treści TEZ Biura Politycznego KC i uchwały II Plenum KW PZPR.

Zwrócił także uwagę, że na zebraniach poświęconych dyskusji trzeba:

- po pierwsze, przy omawianiu treści TEZ Biura Politycznego odrzucić takie podejście, że nic to nie zmieni, i dopiero wtedy formułować wnioski i opinie
- po drugie, traktować dyskusję jako potrzebę a nie jako dodatkowy obowiązek
- po trzecie, doprowadzić w dyskusji do takiej sytuacji, która pozwoli na pokazanie dobrych i złych metod pracy własnej POP a to powinno zaowocować

wnioskami pokazującymi drogi do lepszego i skuteczniejszego działania.
- po czwarte, każda POP winna pamiętać o swoim programie minimum - zebranie, zadania, kontrola realizacji wniosków i uchwał oraz podstawowych obowiązków statutowych /rozbudowa szeregów partyjnych, składki/.

Zaznaczył także, że spotkanie jest ukierunkowane na dyskusję i uwagi ze strony I sekretarzy POP a nie na wypowiedzi zza stołu prezydiального. Prezydium ma słuchać i wyciągać wnioski do swojej dalszej pracy.

W dyskusji zabrakło głosu dziewięciu I sekretarzy POP. Reprezentowali oni różnorodne środowiska i zgłaszali różne problemy. Trzeba jednak stwierdzić że tylko niektóre z nich odnosiły się do pytań postawionych przez TEZY Biura Politycznego KC.

Jako pierwszy zabrakł głosu tow. Jan Maciejuk, I sekretarz terenowej POP w KG Biała Podlaska. Stwierdził, że trudno jest spełniać kierowniczą i przewodnią rolę w środowisku, gdyż są takie wsie gdzie w partii jest jeden towarzysz. Na wypełnianie tej roli rzutuje także fakt, że słuszne wnioski wiejskich POP, czy też towarzyszy z danej wsi, nie są pozytywnie załatwiane a można powiedzieć, że zgłaszane inicjatywy są zaprzepaszczone, np. sprawa telefonicznej - wykonana jest dokumentacja, zainwestowano w tę sprawę prawie 200 tys. zł, a WUT informuje, że nic nie będzie robił gdyż brakuje kabla. I sprawa stoi w miejscu. Uszkodzone są światła uliczne, sprawa zostaje zgłoszona do Rejonu Energetycznego, i stan jest taki, że nic się nie zmienia! Czy to może być impulsem do nowych inicjatyw?!

Inna sprawa to problem obrzędowości świeckiej. Co jako partia, kierownicza siła naszego państwa, kierująca się światopoglądem naukowym, możemy w tej sprawie zaproponować, np. tym, którzy odchodzą od nas na zawsze?

Czy już nie czas, aby nasze wojewódzkie miasto miało świecki dom pogrzebowy i instytucję, która mogłaby w sprawie pogrzebu wszystko załatwić?

I sekretarz POP w Buczycach Starych, tow. Ludwik Iwanuk stwierdził, że nie jest łatwo prowadzić działalność partyjną na wsi - wpływ na to ma sytuacja ekonomiczna państwa, szczególnie negatywnie wpływa brak węgla na cele rolnicze. Do nas, szeregowych członków partii kierowane są żale i pretensje w tej sprawie - czas najwyższy, aby ten problem rozwiązać. Przeszkadza nam również rozwijająca się biurokracja, i to zarówno w administracji jak i jednostkach obsługujących rolnictwo. Tow. Jan Kozak, reprezentujący POP w Zespole Szkół Rolniczych w Leśnej Podlaskiej postawił sobie i sali pytanie: Co i jak czynić, aby POP więcej chciała i więcej mogła? Podkreślił, że zasadniczą rzeczą jest właściwe przygotowanie zebrania. "Z zebraniem, to tak jak z lekcją - winno być ono końcowym efektem wcześniejszej pracy, danego zespołu, który je przygotowuje - powiedział tow. Kozak - i takie zebranie dopiero ma swoją wartość, może stanowić dobry przykład do realizacji zadań wcześniej postawionych. Dobre zebranie to dopiero początek działania - efekt końcowy to realizacja wniosków i decyzji danej POP. Podkreślił jednocześnie konieczność częstszego kontaktu z POP przedstawicieli władz wojewódzkich.

ciąg dalszy na str. 4

Co robić aby skutecznie działać ?

Wydobycie węgla

Wojewódzka Komisja Kontrolno-Rewizyjna, I sekretarz POP w PCR Roskosz, skrytykowała formy prowadzonej kontroli. Stwierdziła m.in.: "Zakład przeżywa szereg kontroli, a każdy z kontrolujących uważa, że jego problemy są najważniejsze, każdy chce "mieć" pracownika, który w zakładzie te sprawy prowadzi. Kontrole i statystyki stają się ważniejsze od produkcji. Czy to jest właściwy kierunek ?

Kolejny mówca, tow. Antoni Karwacki, I sekretarz POP z Łomży, zwrócił uwagę na niekorzystną interpretację spraw negatywnych, które dzieją się w partii. Nie można mówić partii, że takimi działaniami kryją się konkretni towarzysze. Należy trzeźwo wymieniać z nazwiska i imienia.

I sekretarz POP w Konstantynowie, gm. Roskosz, podniósł problem zaopatrzenia w opał. "Czy w dzisiejszym okresie jest zasadne, że ten kto jest producentem pieczarek nie ma problemu z zabezpieczeniem w opał do swojej produkcji a produkuje jako dostawca podstawowych plodów ziemi i tak potrzebnego żywności. Ma ogromne kłopoty z realizacją należnych mu przydziałów węgla ?"

W tym ważnych sprawach zasymulizował tow. Jan Łobaczewski, I sekretarz POP w Turonowie, z Konstantynowa.

Podsumował problem rozrastającej się

biurokracji i wynikające z tego komplikacje.

Druga, to rozszerzenie pomocy dla POP ze strony instancji partyjnych, zarówno w kwestiach merytorycznej pracy POP jak i realizacji wniosków wpływających z ich działalności.

Trzecia, to podejście kadry kierowniczej zakładów - kierowników, dyrektorów, prezesów - do funkcjonowania POP.

W tym kontekście zwrócił uwagę, że na tym naradzie nie uczestniczy wielu sekretarzy, gdyż ich "szefowie" nie wyrazili na to zgody.

Na zakończenie spotkania zabrał ponownie głos I sekretarz KW, tow. Józef Oleksy. Jego wystąpienie nie miało charakteru podsumowania a raczej stanowiło refleksję w odniesieniu do dyskusji.

I sekretarz KW zapewnił także, że tematy poruszone na spotkaniu będą poddane analizie.

Zwrócił uwagę, że przynależność do partii nie wiąże się z żadnymi przywilejami, ale właśnie ta przynależność pozwala na aktywne włączenie się w nurt socjalistycznych przemian. Z przemianami wiąże się pokonywanie bezsilności, bezradności, arogancji, biurokracji ale jako partia, walcząca i stanowiąca awangardę, musimy z tym walczyć. Jeśli nie my, to kto ? Innej alternatywy nie ma !

Kolejny problem, do którego się odniósł, to sprawa konfiguracji rozwiązań w stosunkach z Kościołem.

Partii nie zależy na walce z Kościołem i takiej walce nie prowadzi. Walczyć jednak będzie, i to zdecydowanie, z przejawami klerykalizmu. Stosunki z Kościołem muszą się układać w następującej trójce - walki, w sferze ideologicznej, współzistnienia, w oparciu o zasady Konstytucji i współdziałania w szeregu kwestiach społecznych, np. walka z objawami patologii społecznej, popieranie inicjatyw na rzecz środowiska itp.

W sprawie węgla, I sekretarz określił jasno, że jego wydobycie jest na poziomie 191 mln ton i wielkość ta w najbliższym czasie nie ulegnie zmianie, ze względu na brak możliwości inwestycyjnych w tym zakresie. Rzecz w tym żeby doprowadzić do weryfikacji zasad dystrybucji węgla, wprowadzić w życie energooszczędne urządzenia o zwiększonej sprawności energetycznej, przystosować urządzenia do pracy na gorszych gatunkach węgla - to jedyny kierunek na poprawę sytuacji.

Kończąc swoje wystąpienie podkreślił, że wiele zależy od I sekretarzy POP. Oni muszą dbać, aby żadna ważna sprawa nie uszła uwadze POP, żeby w każdej ważnej sprawie zajmować partyjne stanowisko i bronić jego idei.

Opracował: M.Z.

Kontrolować i pomagać !

Wojewódzka Komisja Kontrolno-Rewizyjna, I sekretarz POP w PCR Roskosz, skrytykowała formy prowadzonej kontroli. Stwierdziła m.in.: "Zakład przeżywa szereg kontroli, a każdy z kontrolujących uważa, że jego problemy są najważniejsze, każdy chce "mieć" pracownika, który w zakładzie te sprawy prowadzi. Kontrole i statystyki stają się ważniejsze od produkcji. Czy to jest właściwy kierunek ?

Kolejny mówca, tow. Antoni Karwacki, I sekretarz POP z Łomży, zwrócił uwagę na niekorzystną interpretację spraw negatywnych, które dzieją się w partii. Nie można mówić partii, że takimi działaniami kryją się konkretni towarzysze. Należy trzeźwo wymieniać z nazwiska i imienia.

I sekretarz POP w Konstantynowie, gm. Roskosz, podniósł problem zaopatrzenia w opał. "Czy w dzisiejszym okresie jest zasadne, że ten kto jest producentem pieczarek nie ma problemu z zabezpieczeniem w opał do swojej produkcji a produkuje jako dostawca podstawowych plodów ziemi i tak potrzebnego żywności. Ma ogromne kłopoty z realizacją należnych mu przydziałów węgla ?"

W tym ważnych sprawach zasymulizował tow. Jan Łobaczewski, I sekretarz POP w Turonowie, z Konstantynowa.

Podsumował problem rozrastającej się

stanowisko Wojewódzka Komisja Kontrolno-Rewizyjna, poświęcając tej problematyce swoje plenarne posiedzenie.

Stwierdzono między innymi, że skoro komisje kontrolno - rewizyjne są organem wspierającym instancje i organizacje partyjne w ich wysiłkach na rzecz realizacji Uchwał X Zjazdu i mają obowiązek krytycznej analizy rzeczywistości, formułowania wniosków i opinii o zjawiskach zachodzących w partii, o społecznym rezonansie działania komitetów i organizacji podstawowych, to najlepszą formą tego wsparcia będzie prawidłowe wykonywanie statutowych funkcji kontrolno - rewizyjnych, orzecznich i profilaktyczno - wychowawczych.

Z określonej przez dokumenty partyjne i rzeczywistość gospodarczą hierarchii problemów do rozwiązania, na czoło wysuwają się sprawy szeroko rozumianego wzrostu efektywności gospodarowania, a tym samym zapewnienia stopniowego przywracania równowagi gospodarczej. Jest to zasadniczy punkt wyjścia do realizacji celów społecznych, gospodarczych i politycznych określonych w Uchwale X Zjazdu. Stąd istotne wsparcie organizacji podstawowych polegać będzie również na wymaganiu odpowiedzialności za wypełnianie zadań i powinności od każdego członka partii / i nie tylko/, od organizatora pracy partyjnej, sekretarza orga-

Wydobycie węgla

nizacji, członka każdej instancji oraz od wszystkich tych, którzy w strukturze administracji państwowej i gospodarczej oraz organach władzy państwowej zajmują określone stanowiska, bądź pełnią odpowiedzialne funkcje.

Kontrola odpowiedzialności sprowadzać się będzie do umiejętności oceny nie tylko tego, co źle zrobiono w zakładzie, organizacji, na wsi, czy w instytucji, ale głównie tego, czego jeszcze nie zrobiono, choć zrobić było można.

Dla zwiększenia skuteczności oddziaływania, oceny i wnioski oraz uwagi wynikające ze statutowej działalności Komisji przekazywane będą odpowiednim komitetom i organizacjom partyjnym oraz jednostkom nadrzędnym, w celu zapobiegania powstawaniu negatywnych zjawisk.

Plenum WKKR potwierdziło, że skoro nadrzędnym celem, jakim należy się kierować w pracach Komisji Kontrolno-Rewizyjnych jest pomoc kontrolowanym ogniom partii, to może ona być urzeczywistniana poprzez :

- precyzyjne określenie w badanej jednostce zarówno nieprawidłowości w jej pracy, jak i obszarów dobrej czy wzorowej działalności, oraz wsparcie swych ocen odpowiednimi wnioskami i instruktażem,

- pokazanie jednostce nadrzędnej uogólnionych ocen i wniosków o zaobserwowanych zjawiskach i problemach celem wykorzystania w szerszej skali.

Pomoc kontrolowanej jednostce polega na tym, że kontrola wykonania określonych zadań nie ma charakteru tylko formalnego. Sprowadza się do przeła-

mywania trudności, wskazuje konkretne niedostatki i uchybienia, piętnując te, które są skutkiem indolencji i bierności a jednocześnie doradza sposobu właściwego działania wówczas, gdy wynikają one z braku doświadczenia i umiejętności.

Kontrola wewnątrzpartyjna ujawniając nieprawidłowości w pracy partyjnej przyczynia się do eliminowania zaniedbań, ale równocześnie jest źródłem informacji o dobrych doświadczeniach. Rezultatem kontroli będzie zatem upowszechnienie nie tylko tego co stanowi negatywną stronę działalności poszczególnych ogniw partyjnych, ale przede wszystkim tego co jest godne naśladowania i sprzyja prawidłowemu oraz trafnemu rozumieniu zadań, które partia ma realizować.

Z. Zagórowicz

VADEME CUM KANDYDATA

Kandyt kto wstępuje do partii powinien poznać jej historię, rodowód, zasady funkcjonowania i założenia ideowo-programowe.

Z myślą o tych, którzy podejmują takie decyzje - a trzeba powiedzieć, że liczb takich stale rośnie - zdecydowaliśmy

się wprowadzić cykl publikacji, który naszym zdaniem dostarczy podstawowej wiedzy z w/w zakresu.

Całość publikacji zamieszczona będzie w trzech blokach tematycznych:

I. Historia polskiego ruchu robotniczego.

II. Założenia ideowo-programowe PZPR.

III. Zasady funkcjonowania partii.

W dzisiejszym numerze zamieszczamy pierwszy odcinek z I bloku tematycznego, odnoszący się do początków polskiego ruchu robotniczego.

Historia polskiego ruchu robotniczego.

Prof. Zenobiusz Kozik

Cz. I

Ustalenie ścisłej daty narodzin ruchu robotniczego na ziemiach polskich jest, jak wiele tego rodzaju konstatacji naukowych sprawą względną. Jeżeli bowiem przyjąć, że ruchem robotniczym, sensu largo, jest wszelka aktywność społeczna robotników, to jej pierwsze przejawy przypadają już na pierwsze dwudziestolecie XIX wieku. Nie były one wówczas jeszcze połączone z czynnikiem organizatorskim, t.j. partią lub organizacją, która je programowała i przygotowała. Dominował wtedy czynnik żywiołowości i spontaniczności jako odruch buntu i reakcja na ucisk i niesprawiedliwość społeczną. Podobnie ma

się rzecz z czynnikiem ideologii i programu, które stanowią podstawę tej aktywności robotniczej, wytaczają jej kierunki, umożliwiają dobór środków działania itp.

Szereg właściwości polskiego ruchu robotniczego wiąże się z faktem, że od początku rozwijał się on w warunkach nieistnienia państwowości polskiej. Ziemie polskie od 1795 r. znajdowały się pod panowaniem trzech państw zaborczych: Austrii, Prus i Rosji. Stan ten trwał do listopada 1918 r., t.j. przez ponad 120 lat.

Silne skupiska polskiej klasy robotniczej ukształtowały się przed

1870 r. na Górnym Śląsku / zaborze pruski/, nieco później, bo po 1880 r. - w zaborze rosyjskim i austriackim. Od początku też klasę robotniczą wyróżniało znaczne zróżnicowanie narodowościowe. Obok robotników niemieckich, szczególnie licznych wśród włóknarzy, spory procent stanowili robotnicy żydowscy. Podobnie wielonarodowy był skład burżuazji.

Niejednakowo kształtowały się też warunki pracy, w tym zwłaszcza ustawodawstwo pracy, płace itp. Dotyczyło to również warunków politycznych dla rozwoju ruchu robotniczego, szczególnie

ciąg dalszy na str. 6

Historia polskiego ruchu robotniczego

ciąg dalszy ze str. 5

zaś prawa do zrzeszania się, swobód narodowych itp. Najtrudniejsze były one w zaborze pruskim i rosyjskim; najdogodniejsze w zaborze austriackim, gdzie np. dość wcześnie istniała możliwość zrzeszania się.

Mierównomiernie kształtowała się także świadomość klasowa robotników w warunkach niewoli narodowej. Ucisk społeczny schodził niejednokrotnie na drugi plan w obliczu zagrożenia narodowego, zwłaszcza germanizacji w zaborze pruskim i rusyfikacji w zaborze rosyjskim. Równocześnie klasy posiadające i Kościół szerzyły hasła solidarności narodowej, co nierzadko przyczyniało się do stępienia ostrości konfliktów społecznych. Jedność interesów klas posiadających, mieszczaństwa, burżuazji i szlachty rysowała się szczególnie silnie w przypadku rodzajcego się ruchu robotniczego.

Pierwsze wystąpienia robotnicze na ziemiach polskich zanotowano na Górnym Śląsku, zaś w Warszawie w 1821 r. Miały one charakter obronny. Taki zachowały również inne akcje robotnicze w całym niemal następnym półwieczu. Do głośniejszych należały w tym czasie rozruchy robotnicze w Zgierzu koło Łodzi w 1826 r., podczas których doszło do starć strajkujących z wojskiem rosyjskim. Za pierwsze masowe wystąpienie robotników historia polska uznaje wystąpienia tkaczy w Łodzi w 1845 r. W tym samym mieście sześć lat później wielotysięczny tłum tkaczy-rękodzielników dokonał najścia na fabrykę włókienniczą Scheiblera, niszcząc maszyny.

W pierwszej połowie lat siedemdziesiątych strajki ekonomiczne notowano już we wszystkich głównych ośrodkach przemysłowych zaboru rosyjskiego. Kolejna fala strajków przypadła tam na początek lat osiemdziesiątych. Na Górnym Śląsku najpotężniejszy był strajk w kopalni "Król" w Królewskiej Hucie /obecnie Chorzów/ w 1871 r. Zaś strajk na Śląsku Cieszyńskim /zabór austriacki/ w 1866 r. objął całe tamtejsze zagłębie węglowe.

Wspomniana już wcześniej możliwość zrzeszania się w zaborze austriackim stwarzała szanse legalnego organizowania się robotników. Najwcześniej, bo

już w 1817 r. zorganizowali się tam drukarze; najpierw we Lwowie, a następnie w Krakowie i innych większych miastach. Były to organizacje o charakterze kas samopomocowych grupujące personel poszczególnych drukarni. W połowie lat pięćdziesiątych działało w Cieszynie pod kuratelą księży i opieką urzędów krajowych ogólnozawodowe katolickie stowarzyszenie robotników rzemieślniczych.

Wprowadzona w tym zaborze liberalna ustawa o wolności zrzeszania się z końca 1867 r. otworzyła drogę dla powstawania stowarzyszeń robotniczych o różnorodnym charakterze i różnym obliczu ideowym. Obok samopomocowych były wśród nich oświatowe i kulturalno-oświatowe. Skupiały one jednak głównie czeladników zakładów rzemieślniczych, rzadziej zaś robotników fabrycznych. Ich liczebność nie była zbyt wysoka, z uwagi na najskąpiej rozwinięty tam przemysł. Strajki zyskiwały już więc oparcie organizacyjne. W rezultacie uzyskiwano też pewne ustępstwa socjalne, płacowe itp.

Zarówno inicjatywa zakładania pierwszych stowarzyszeń robotniczych względnie robotniczo-rzemieślniczych oraz ich działalność, w tym również inicjowanie niektórych akcji strajkowych, pozostawały pod wpływem bezpośredniego oddziaływania idei socjalistycznych. Przy czym, obok socjalizmu utopijnego i socjalizmu drobno-mieszczańskiego, torowały sobie drogę również idee socjalizmu naukowego. Znajdowały one swoje odbicie na łamach licznych legalnych czasopism zawodowych i ogólnozawodowych, takich jak m.in.: "Rękodzielnik", "Czcionka", "Praca". To ostatnie było pierwszym legalnym polskim pismem socjalistycznym, stając się zarazem ośrodkiem agitacji socjalistycznej również w pozostałych zaborach.

Do popularyzacji kwestii robotniczej oraz ogólnych zasad socjalizmu - za pośrednictwem odczytów i broszur przyczynił się tam przybyły z zaboru rosyjskiego radykalny społecznie działacz niepodległościowy, Bolesław Limanowski. Stał się on później wybitnym ideologiem socjalizmu na gruncie polskim, konkretnie zaś, jego solidarystyczno-narodowego aktywa.

W tym okresie w zaborze austriackim pojawił się, również przybyły z zaboru rosyjskiego, Ludwik Waryński - propagator rewolucji socjalistycznej i socjalizmu naukowego. W Krakowie założył on konspiracyjną organizację socjalistyczną, skupiającą młodych robotników, studentów i uczniów. Organizacja szybko została rozbita przez policję austriacką, a jej 35 czołowych działaczy postawiono przed sądem w 1880 r.

L. Waryński sąłą sądową uczynił wtedy publiczną trybuną popularyzacji zasad socjalizmu, wywołując sympatię i aprobatę całej demokratycznej opinii publicznej miasta i potępienie ze strony czynników konserwatywno-klerykalnych.

Dalsze losy socjalizmu galicyjskiego łączą się z agitacją i działalnością legalną lub półlegalną związaną ze wspomnianym już pismem "Praca". Przy pomocy komitetu redakcyjnego tego pisma powstał w maju 1881 r. pierwszy socjalistyczny program w zaborze austriackim, pn. "Program Galicyjskiej Partii Robotniczej".

Należy dodać, że początki dziejów polskiego ruchu robotniczego w zaborze austriackim wiązały się przy tym z ruchem proletariatu zaboru rosyjskiego oraz narodów - ukraińskiego, austriackiego i czeskiego, które te dawne tereny polskie zamieszkiwały.

Chociaż pierwsze objawy ruchu robotniczego, w tym także jego form politycznych, występowały chronologicznie wcześniej w zaborze austriackim niż rosyjskim, to jednak ruch ten nie przybrał tam tak szerokich rozmiarów i rewolucyjno-radykalnego charakteru, jak na ziemiach pozostających pod panowaniem Rosji carskiej. Stało się tak z powodu słabo zaawansowanego rozwoju społeczno-ekonomicznego tych ziem, braku wielkich fabryk i proletariatu, wielkoprzemysłowego. W rezultacie ruch robotniczy opierał się głównie na proletariacie rzemieślniczym związanym z małymi zakładami przemysłowymi. Pewne zmiany w tym zakresie nastąpiły dopiero później. Drugim czynnikiem wyjaśniającym charakter tutejszego ruchu robotniczego były znacznie liberalniejsze stosunki społeczno-polityczne w porównaniu z obydwoimi pozostałymi zaborami.

W zaborze pruskim agitację socjalistyczną, również wśród robotników polskich, prowadzili najpierw Niemcy socjaliści. W wyniku tej działalności powstało kilka efemerycznych stowarzyszeń oświatowych. Wprowadzenie jednak w 1878 r. ustaw antysocjalistycznych zahamowało ruch robotniczy. Pojawi się on później, choć z powodów politycznych i ekonomicznych nie przybierze tu szerokiego rozmiaru.

W polskiej i obcej historiografii pierwsze miejsce przyznawane jest zgodnie ruchowi robotniczemu ziem zaboru rosyjskiego. Jemu też poświęca się najwięcej uwagi w opracowaniach naukowych, popularnonaukowych i literaturze pięknej. Spotyka się to z krytyką części historyków oraz z zarzutem nieintegralnego traktowania polskiego procesu dziejowego, który mimo podziałów zaborowych cechowały obok rozdzielnych – również czynniki nierozdzielne. Przy czym te ostatnie zawsze dominowały – i to zarówno w płaszczyźnie ekonomicznej, jak kulturowej i duchowej, a także politycznej. Z krytyką spotyka się również koncentrowanie wysiłku badawczego tylko na jednym nurcie dziejów ruchu robotniczego ze szkoda dla nurtów pozostałych. We wszystkich bowiem podmiotem dziejów była klasa robotnicza, której położenie ekonomiczne i świadomość klasowa określały proces dojrzewania do roli hegemona i twórcy społeczeństwa bez wyzysku, w perspektywie zaś ustroju socjalistycznego.

Za początek zorganizowanego ruchu robotniczego w zaborze rosyjskim, a tym samym w Polsce, uznaje się działalność pierwszego tajnego kółka socjalistycznego w Uniwersytecie Warszawskim. Powstało ono w 1878 r.. W końcu tegoż roku do Warszawy przybył Ludwik Waryński /1856-1889/, pochodzący z Ukrainy student polski studiujący dotychczas w Instytucie Technologicznym w Petersburgu. Uczestniczył on tam w tajnej działalności politycznej studentów rosyjskich i z tego powodu musiał opuścić instytut. W Warszawie rozpoczął intensywną działalność agitacyjną wśród robotników i młodych inteligentów, w wyniku której powstały tzw. kamy oporu, a następnie kółka rewolucyjne. Faktycznie były one organizacjami propagandy socjalizmu w środowisku robotniczym. Rozpoczęto przemycanie z zagranicy broszur

socjalistycznych, starano się o założenie tajnej drukarni. Równocześnie toczono dyskusje teoretyczne, które doprowadziły do opracowania początkowo tzw. "warszawskiego" /w 1876 r./ a dwa lata później /w 1878 r./ tzw. brukselskiego programu socjalizmu polskiego. Ten ostatni nosił oficjalną nazwę: "program socjalistów polskich" i został opracowany w Warszawie. Jego potoczna nazwa /"brukselski"/ miała na celu zmylenie tropów policji rosyjskiej.

Program wydrukowano na łamach wydawanego na emigracji w Genewie polskiego czasopisma socjalistycznego pt. "Równość". Nawiązywano w nim, choć jeszcze w formie ogólnikowej, do zasad socjalizmu naukowego. Składano też akces do I Międzynarodówki. Program, mimo, że zawierał pewne sformułowania wywodzące się z anarchizmu, był w najbardziej zasadniczych postulatach deklaracją w sprawie zespolenia ruchu robotniczego z marksizmem. Zawierał też treści internacjonalistyczne, wspólnej walki rewolucyjnej klasy robotniczej innych narodów. Nie zawierał natomiast haseł patriotycznych.

W dziejach polskiego ruchu robotniczego zajmuje on ważne miejsce. Również dlatego, że jako dokument wyprzedzał on wprawdzie istnienie partii robotniczej, ale był wyrazem wysokiego stopnia dojrzałości teoretycznej i politycznej pierwszych polskich socjalistów, którzy niebawem taką partię powołają do życia.

Do najwcześniejszych tradycji polskiej socjalistycznej myśli teoretycznej zaliczane są także koncepcje utopijno-socjalistyczne drugiego dziesięciolecia XIX wieku. Kolejną był dorobek radykalnej lewicy emigracyjnej, która po klęsce powstania listopadowego 1830 r. znalazła się w Anglii. Jej rewolucyjno-demokratyczny program wywodził się z socjalizmu utopijnego. Kontynuowali ten nurt ich następcy w kraju, wśród których najwybitniejszym był Edward Dembowski. W swej działalności propagandowo-publicystycznej upowszechniał on myśl materialistyczną i stosownie do zasad dialektyki zapowiadał, że rozwój społeczeństwa prowadzi je ku komunizmowi. Do tego zaś droga wiedzie przez rewolucję; w ówczesnych warunkach społecznych przez rewolucję chłopską. Próbą takie-

go plebejskiego w swym charakterze wystąpienia było powstanie krakowskie w 1846 roku wszczęte przeciw władzy austriackiej. O nim właśnie pisze się w "Manifeście Komunistycznym" co następuje:

"Wśród Polaków komuniści popierają partię, która rewolucję agrarną uważa za warunek wyzwolenia narodowego, tę samą partię, która wywołała powstanie krakowskie w 1846 roku".

Związanie się polskiej lewicy rewolucyjnej z ruchem robotniczym na emigracji nastąpiło po powstaniu styczniowym w 1863 r. Przedstawiciele polskiej radykalnej lewicy emigracyjnej po tym powstaniu uczestniczyli w pracach I Międzynarodówki, działali w jej naczelnym organach, brali również liczny udział w Komunie Paryskiej, a niektórzy z nich odegrali w niej wybitną rolę. Najwybitniejsi to generałowie Komuny: Jarosław Dąbrowski i Walery Wróblewski.

Charakterystyczną właściwością tego etapu kształtowania się polskiej myśli socjalistycznej był jednak brak ciągłości jej rozwoju, zwłaszcza w rozdzielonymi granicami państwowymi na trzy części kraju. W konsekwencji w poszczególnych jego częściach kwestię robotniczą odkrywano wciąż na nowo. Szczególne znaczenie miały tu kontakty z Marksem i Engelsem, zwłaszcza w I Międzynarodówce oraz ich pozytywny stosunek do sprawy polskiej. Wszystko to torowało drogę do rozwoju polskiego ruchu robotniczego. Socjalistycznym działaczom emigracyjnym owego czasu należy zawdzięczać, że zorganizowany ruch robotniczy na ziemiach polskich powstał mniej więcej w tym samym okresie co w innych krajach Europy oraz to, że od razu osiągnął on wysoki poziom ideologiczny. Jego stałą właściwością rozwojową były ścisłe i trwałe związki emigracji z krajem i vice versa. Uzupełniały je konkretne związki z ruchem robotniczym wszystkich trzech krajów zaborczych tj. Austrii, Prus i Rosji. Dlatego był on zarazem od początku częścią składową europejskiego ruchu robotniczego wraz z nim przeżywał kolejne etapy swego rozwoju.

ciąg dalszy w następnym numerze

Centralizm demokratyczny -

polityczno-organizacyjna zasada socjalistycznego systemu politycznego stwarzająca wymóg zachowania hierarchicznej struktury organizacji z centralnym ośrodkiem kierowania. Tworzona jest ona oddolnie i funkcjonuje w oparciu o demokratyczną procedurę.

Założki idei c.d. sformułował K.Marks w pracy "Wojna domowa we Francji".

Przeciwstawność c.d. do centralizmu biurokratycznego ukazał F.Engels w "Przyczynku do krytyki programu socjaldemokratycznego". Rozwinął i wyraźnie sformułował tę ideę W.Lenin w związku z wypracowywaniem organizacyjnych podstaw partii nowego typu /partia marksistowsko-leninowska/. Idea ta w odniesieniu do partii znalazła po raz pierwszy wyraz w statucie SDPRR uchwalonym na IV Zjeździe w 1906 r. Następnie kształtowała się w miarę krzepnięcia organizacyjnego partii: a w pełni znalazła wyraz, gdy partia przeszła do działania w warunkach legalnych. Została ona przyjęta również na III Zjeździe III Międzynarodówki i aktualnie uznają ją powszechnie wszystkie partie komunistyczne; oddziałuje także na organizacje innych partii lewicowych.

Idea c.d. w zastosowaniu do partii wyraża się w następujących zasadach. Najwyższym organem partii jest Zjazd partii, wyłoniony w demokratycznych wyborach, który powołuje wykonawczy organ partii /komitet centralny/, realizujący uchwały zjazdu i kierujący pracą całej partii. Wszyscy członkowie partii mają obowiązek podporządkowania się uchwałom partii i czynnego ich realizowania. Wiąże się z tym zakaz upowszechniania w partii działalności frakcyjnej w praktyce prowadzącej często do rozłamów. Obowiązuje sprawozdawczość i odpowiedzialność władz partyjnych przed odpowiednimi organizacjami partyjnymi na wszystkich szczeblach. Wszystkich członków partii obowiązuje należenie do podstawowych organizacji partyjnych i aktywna w nich działalność. Organizacja partyjna ma pewien zakres samo-

dzielności w kierowaniu sprawami swego terenu. Wszystkie kierownicze stanowiska w partii obsadzone są drogą procedury demokratycznej, jak również w tym trybie podejmowane są ważniejsze uchwały i programy działania /dyskusja i głosowanie/. Demokratyzm wyraża się również w polityce zmierzającej do aktywizacji wszystkich członków partii, w umożliwieniu im pełnego udziału w życiu politycznym. Powyższe zasady organizacyjne są ściśle związane z rewolucyjnym i demokratycznym programem partii.

Problem łączenia centralizmu z samorządnością poszerzał W.Lenin w pracy "Państwo i rewolucja". W odniesieniu do państwa c.d. wyraża się w systemie organów przedstawicielskich tworzonych na drodze demokratycznych wyborów, z najwyższym organem przedstawicielskim na czele, który realizuje suwerenność ludu pracującego. Organy te mają zwierzchnią władzę nad organami wykonawczymi /negocja zasady podziału władzy/. Na szczeblach niższych od centralnego organu istnieje zasada podwójnego podporządkowania organów administracji i podporządkowanie poziome - administracja podporządkowana jest w określonym zakresie odpowiedniej radzie narodowej i podporządkowanie pionowe - administracja podporządkowana jest odpowiednio wyższym organom administracyjnym.

Społeczno-ekonomiczną podstawą c.d. w państwie socjalistycznym jest własność ogólnonarodowa oraz gospodarka planowa. Wymagają one decyzji podejmowanych na szczeblu centralnym /w interesie całego społeczeństwa/ i ich jednolitej realizacji w skali całego państwa poprzez wszystkie jego ogniwa. W tym celu zorganizowany jest odpowiedni aparat kontrolujący. Własność ogólnonarodowa stawia również zapotrzebowanie na współuczestnictwo wszystkich obywateli w zawiedowaniu swą własnością, bo tylko w ten sposób ta forma własności podlega konkretyzacji, oraz potrzebę kontroli aparatu administracyjnego tą własnością. Idea c.d. przeniknęła również do innych, działających w państwie socjalistycznym partii poli-

tycznych oraz instytucji i organizacji społecznych. Dlatego jest on zasadą, którą rządzi się cały socjalistyczny system polityczny.

Idea c.d. jest zasadą polityczno-organizacyjną, chociaż jest respektowana we wszystkich państwach socjalistycznych, to nie zawsze znajduje to wyraz w zapisach konstytucyjnych lub innych aktach normatywnych.

Idea c.d. jest na tyle ogólna, iż może być różnie konkretyzowana w określonych warunkach społeczno-politycznych, które są odmienne w poszczególnych państwach i zmieniają się z upływem czasu. Jest ona zarazem na tyle określona, iż pozwala na odpowiednią organizację partii i państwa.

Odstąpienie od tej zasady prowadzi bądź do centralizmu z odchyleniem biurokratycznym, naruszającym podstawowe wymogi demokratyzmu /wybór władz, podejmowanie uchwał, konsultacja społeczna, kontrola społeczeństwa, nad działaniami funkcjonariuszy państwowych/, bądź do utraty kontroli nad poszczególnymi członkami państwa i nasilenia się procesów żywiołowych w ekonomice i życiu politycznym, partykularyzmu, tendencji do tworzenia się grupowej /zamiast ogólnonarodowej/ własności.

Z jednej strony c.d. zapewnia tworzenie i jednolitą w całym państwie realizację decyzji najwyższego organu reprezentującego wolę ludu pracującego a z drugiej - pozwala na ujawnienie i realizację interesów jednostkowych, grupowych i regionalnych w określonym przez ustawodawstwo zakresie. Na tej drodze następuje uzgadnianie i kojarzenie interesów jednostkowych, grupowych z interesami ogólnospołecznymi. Zasada ta pozwala również na aktywność społeczną szerokich rzesz obywateli, na świadome współuczestnictwo w procesach społecznych i kontroli administracji.

Odstępowanie od zasad c.d. w partii znajdowało wyraz w sekciarskim i autokratycznym działaniu władz partyjnych, bądź rozluźnianiu dyscypliny, w dominacji tendencji odśrodkowych, zmniejszających rolę kierowniczą partii w państwie.

ANKIETA

Szanowne Towarzyski i Towarzysze !
Drodzy czytelnicy !

Jednym z najistotniejszych zadań wynikających z uchwały X Zjazdu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej jest przeprowadzenie przeglądu struktur organizacyjnych w gospodarce i państwie.

Głównym celem tego przeglądu jest uwolnienie i usprawnienie zarządzania, racjonalizacja poziomu i struktury zatrudnienia oraz ograniczenie zjawisk biurokratycznych.

Wojewódzki Zespół d/s Przeglądu Struktur Organizacyjnych Obsługi Ludności stwierdza, że już pobieżna obserwacja pozwala stwierdzić, iż w sferze obsługi ludności narosło wiele negatywnych zjawisk i złych przyzwyczajzeń.

Przed przystąpieniem do prac Wojewódzki Zespół pragnie przeprowadzić sondaż opinii społecznej i w związku z tym zwraca się do Szanownych Czytelników z prośbą o wyrażenie szczerego, obiektywnego sądu w niżej zamieszczonej ankiecie o szeroko rozumianej sferze obsługi ludności w każdej dziedzinie życia społeczno-gospodarczego.

Wypełnioną ankietę prosimy przesłać na adres :

KW PZPR w Białej Podlaskiej, ul.
Dzierżyńskiego 11, 21-500 Biała
Podlaska z dopiskiem " F A K T Y "

Mile będzie widziane rozwinięcie tematyki podanych w ankiecie lub innych problemów nurtujących Was , a nie uwzględnionych w pytaniach. Ewentualnie rozszerzone wypowiedzi prosimy dołączyć do ankiety na osobnych kartkach. Ankieta jest anonimowa.

Natomiast czytelnicy, którzy nadesłali najbardziej ciekawe odpowiedzi a podadzą swoje nazwiska i adresy wezmą udział w losowaniu nagród książkowych.

Dla zainteresowanych losowaniem nagród książkowych

Imię .....

Nazwisko .....

Adres .....

1. Co zdaniem Towarzysza /ki/ winno się zmienić w organizacji i pracy jednostek administracji państwowej, instytucji z którymi miał Towarzysz /ka/ ostatnio kontakt? Co i przy załatwianiu jakich spraw Towarzysza /kę/ najbardziej denerwowało i pochłonęło najwięcej czasu ?

a/ w urzędzie miejskim lub gminnym

.....

.....

.....

.....

b/ w Urzędzie Wojewódzkim

.....

.....

.....

.....

c/ w NBP, PKO, banku spółdzielczym

.....

.....

.....

.....

d/ PZU, ZUS

.....

.....

.....

.....

2. Jakie dokumenty wymagane przez w/w jednostki zdaniem Towarzysza /ki/ są niezbędne ?

.....

.....

.....

.....

3. Jak ocenia Towarzysz /ka/ pracę i działalność przedsiębiorstw handlowo-usługowych /PSS "SPOŁEM", WPHW, S-ria Ogrodniczo-Pszczelarska, prywatne - proszę określić, którego sklepu lub punktu usługowego to dotyczy ?/

a/ godziny pracy a szczególnie w wolne soboty i niedziele

.....

.....

.....

.....

b/ zaopatrzenie w podstawowe artykuły oraz godziny dostaw

.....

.....

.....

.....

c/ sprawność i wytrzymałość obsługi przez personel

.....

.....

.....

.....

d/ ekspozycja towarów oraz informacja o nim /cena, jakość itp./

.....

.....

.....

.....

e/ czas załatwiania reklamacji

.....

.....

.....

.....

f/ jakość i termin świadczenia zleconej pracy

.....

.....

.....

.....

g/ ilość i rozmieszczenie punktów usługowych

.....

.....

.....

.....

h/ jakość potraw, ich wybór i sprawność obsługi w lokalach gastronomicznych

.....

.....

.....

.....

4. Czy zdaniem Towarzysza /ki/ godziny pracy jednostek typu: PKO, poczta, bank spółdzielczy, PZU, ZUS i inne są zgodne z potrzebami ?

a/ w dni robocze

.....

.....

.....

.....

b/ w dni wolne od pracy

.....

.....

.....

.....

5. Co zdaniem Towarzysza /ki/ jest pryncypaną dużych kolejek przy kasach w PKO, NBP, banku spółdzielczym, poczty itp. ?

a/ za małą ilość czynnych kas

.....

.....

.....

.....

b/ niewłaściwa obsługa

.....

.....

.....

.....

ciąg dalszy na str. 10

ankieta

ciąg dalszy ze str. 9

c/ za duże nagromadzenie obowiązkowych opłat w pierwszych dniach miesiąca

.....
.....

d/ za mało rozpowszechniony obrót bezgotówkowy /rachunek rozliczeniowo-oszczędnościowy /

.....
.....

e/ inne

.....
.....

6. Jak ocenia Towarzysz/ka/ pracę przedsiębiorstw gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowej w zakresie :

a/ terminowości i jakości świadczonych usług

.....
.....

b/ terminowości i jakości usuwania zgłoszonych usterek

.....
.....

c/ informacji dla lokatorów o ewentualnych przerwach w dostawie wody, ciepła itp.

.....
.....

7. Jak ocenia Towarzysz /ka/ działalność SKR i spółek wodnych w zakresie terminowości i jakości świadczonych usług ?

.....
.....

8. Jakie uwagi i wnioski ma Towarzysz /ka/ do innych jednostek nie wymienionych w ankiecie ?

.....
.....

9. Jakie instytucje zdaniem Towarzysza /ki/ zasługują na wyróżnienie za sprawną obsługę i dobrą organizację pracy ?

.....
.....

**Rozszerzone
wypowiedzi
zamieśćcie
tutaj**

OPROSTOWANIE

W Serwisie Informacyjnym "Fakty" / Suplement 1/1/1987/ do cytowanego wystąpienia Towarzysza Wisława Czajki wkradł się błąd.

Jest, "... zielone hasło dla rolnictwa." Winno być, "... zielone światło dla rolnictwa ".

Jest, "...otrzymało 115 kg węgla ..." Winno być, "...otrzymało 1115 kg węgla ..."

Za błędy, serdecznie przepraszamy AUTORA wystąpienia i Czytelników.

redakcja

Donisze
Dankiewicz

Statystyki są nieubłagane. Jako partia starzejemy się. Młodzi stanowią w niej niewielki odsetek.

Co jest tego powodem ?

Przedstawiliśmy perspektywiczny program, sięgający w XXI wiek. Jest on nie tylko perspektywiczny ze względu na odległość w czasie, jest on naprawdę perspektywą i Perspektywą, właśnie dla ludzi młodych, dla tych, którzy dopiero wchodzi w dorosłe życie, i mogą z całą odpowiedzialnością powiedzieć, że to właśnie ICH program.

Skoro ich, to dlaczego nie chcą czynnie go realizować ? Czynnie, rozumiem to tak, że są wśród nas, że są w partii !

Przyczyn na pewno jest wiele. Brak przekonania do możliwości i skuteczności realizacyjnych, presja środowiska, oddziaływanie obcych ideologii, brak wykształconej potrzeby do działalności społecznej i politycznej i ... można tę wyliczankę wydłużać, ale nie ma takiej potrzeby.

Podam tylko dwa przykłady, które kieruję pod rozważę, przede wszystkim,

do nauczycieli i wychowawców, ale nie tylko.

Przykład pierwszy.

W pewnej szkole średniej, nawet dużej, prowadzi działalność organizacja partyjna. Ma jasno nakreślony plan działania, zbiera się regularnie, zgodnie ze statutem, i realizuje nakreślone wcześniej zadania. Niestety, już od dłuższego czasu jej stan osobowy nie zwiększa się a nawet ulega zmniejszeniu. Praca idzie jednak starym trybem, efektów nie widać.

Co zrobić żeby było inaczej ?

Część członków proponuje aby zaprosić na zebranie bezpartyjnych nauczycieli, żeby postawić na pracę z młodą kadrą dydaktyczną i najbardziej aktywnymi uczniami. Wszyscy są za !, ale tych co mają z tymi młodymi rozmawiać, nie ma. Przy ocenie działalności organizacji młodzieżowych, samorządu szkolnego, Ci odważniejsi, Ci którym zależy żeby pokazać młodzieży, że jest w szkole coś takiego jak organizacja partyjna, proponują zaprosić przedstawicieli tych organizacji na zebranie. Wniosek zostaje odrzucony !

Przykład drugi.

W innej szkole, jeden / słownie jeden / maturzysta wstępuje do partii. I oś się dzieje ? Jego macierzysta organizacja partyjna jest poza szkołą. Jest dobry, jest aktywny we wszystkich działaniach szkolnych, dobrze się uczy, ale "nie dorósł" jeszcze do tego aby brać udział, wspólnie ze swoimi nauczycielami

w pracy szkolnej POP. To nic, że ma 18 lat, to nic, że zasługuje na to aby być w partii, to nic, że jest aktywny. W tej "feudalnej" organizacji nie ma dla niego miejsca.

Kiedy w rozmowach, z niektórymi członkami tej POP, próbowałem argumentować racje Statutu PZPR w tej sprawie, odpowiedziano mi, że statut statutom a życie ma swoje prawa. A poza tym, kto to widział, żeby uczeń /członek partii, to taki drobiazg/ uczestniczył w sprawach, które dotyczą nauczycieli /jego nauczycieli/ czy węzłowych spraw szkoły / też jego szkoły/.

Wynika jednak z tego, że znaczna część kadry dydaktycznej, dodajmy członków partii, nie widzi się przy jednym stole z młodzieżą.

Ozy to nawyk, że lepiej być za katedrą kiedy uczeń jest w ławce, czy też obawa, że zebranie może być źle przygotowane, nieudane, potraktowane formalnie, że padną może słowa krytyki pod kierunkiem nauczycieli, braku zaangażowania i pomocy z ich strony ?

A może, pewnej części członków tej organizacji, nie zależy na jej rozwoju ?

..... Od redakcji.

Myślmy, że jest to problem, którym można zająć się prowadząc dyskusję nad TEZAMI Biura Politycznego KC.

A swoją drogą, chętnie poznamy Wasze opinie na ten temat i za Waszą zgodą opublikowaliśmy je w "Faktach".

A może zaprosicie nas na takie otwarte zebranie szkolnej POP z młodzieżą?

Książka z rekomendacją

Ladoz Jarosław, Przeciw pustym frazesom, KIW 1984, nakład 6650, n. 380, cena 140 zł.

Autor jest filozofem. Jednak w tej książce prezentuje zbiór artykułów poświęconych ideologii i polityce. Zbiór podzielony jest na trzy części tematyczne :

- I. O partii - jej praktycznych i teoretycznych zagadnieniach w epoce współczesnej;
- II. O socjalizmie - teorii i praktyce jego budowy;

III. O marksizmie w filozofii i socjologii,

A tak w słowie wstępnym mówi o tej książce jej autor : " /.../ W dniach zażartych bojów o socjalistyczną odnowę padł kiedyś zarzut " o milczeniu ideologów". Pragnę, by zbiór ten był świadectwem, że nie było takiego "milczenia" ani w latach 70-tych ani w okresie kontrrewolucyjnego naporu na partię, ani na IX Zjeździe i w toku odnowy partii w okresie staram wojennego. Teoretycy-marksści nie uchylali się od obrony ideologii partii i socjalizmu przed atakami, od krytyki błędnych interpretacji teorii uświęcających odchodzenie od zasad socjalizmu, prezentowania za marksizm i socjalizm wypaczeń i lakiernictwa.

Podjęmowali - lepiej lub gorzej - próby twórczego stosowania teorii do rozwiązywania zadań praktycznej działalności partii, krytycznej analizie rzeczywistości budowy socjalizmu i jej meandrów, demaskowania królowania frazesu /.../".

Warto sięgnąć po tę książkę. Czyta się ją z zapartym tohem, gdyż autor, mimo, że jest filozofem, użył języka publicysty - zresztą zgodnie z intencjami. Polecam ją wszystkim, którzy na co dzień interesują się życiem społeczno-politycznym i funkcjonowaniem partii. Wszystkie przemyślenia autora są nadal niezwykle aktualne.

M.Z.

FAKTY

Wydawca: KW PZPR w Białej Podlaskiej. Adres redakcji:
21-500 Biała Podlaska, ul. Dzierżyńskiego 11.
Telefon : 221-08. Druk : Poligrafia KW PZPR

KRZYŻÓWKA

Podziomo :

- 1/ imię i nazwisko pierwszego I sekretarza PPR,
- 2/ jednostka oporności,
- 10/ wdrażamy jej II-gi etap,
- 13/ państwo w Ameryce Brodkowej,
- 15/ materiał na szatę króla,
- 16/ pierwiastek o liczbie atomowej 77
- 17/ pisarz angielski /1900-54 /
- 18/ część gry,
- 20/ tygodnik społeczno-kulturalny,
- 23/ wspaniałe w górach,
- 24/ do niedawna postrach województw,
- 25/ mityczny bóg nieba,
- 26/ centrala od statystyki,
- 27/ potrzebny na wodzie i w życiu,
- 29/ symbol chemiczny sodu,
- 30/ historia rodu,
- 32/ może być: ..... zaufania, nadprodukcji,
- 33/ organ kontrolny partii na szczeblu województwa,
- 34/ trójchloroetylen,
- 35/ pierwsze ogólnorosyjskie pismo o programie marksistowskim,
- 38/ pierwiastek radioaktywny,
- 40/ północ,
- 42/ uczeń szkoły wojskowej,
- 44/ inicjały jednego z autorów "Faktów"
- 45/ na półkach,
- 47/ trąstka z układu nerwowego
- 49/ nasz wojewódzki tygodnik,
- 50/ lepka i ciągliwa substancja,

Pionowo :

- 1/ działacz polskiego i międzynarodowego ruchu robotniczego /1866-1925/ pseudonim Kujawiak,
- 2/ nazwa lotnictwa angielskiego /skrót/
- 3/ działacz niepodległościowy, ideolog socjalizmu w jego solidarystycznym skrzydle,

1	2	3	4	5	6	7	8
	1	23				2	
				42			
			50			9	
10	17	11		12	13	14	
			15	3	44		16
17						18	19
41		48	11				
				20	21		22
21			26		43		
25						24	
28		19					25
						16	
		26	39		27	28	
							29
30	38	31		32			35
			13		24		5
					46	34	47
35	36			38	39		40
37		37				31	6
				42	45		18
44		45	46				47
				27			
			7			36	48
							20
	14	49	10	34			29
50							
	30	32	8				4

- 4/ choroba zakaźna,
- 5/ odpowiada za szkolenie nauczycieli /skrót/,
- 6/ mp. zakładowy w partii,
- 7/ kalif arabski, wprowadził oręhidżary,
- 8/ hymn komunistów,
- 11/ ma ją każdy ułan,
- 12/ symbol astatu,
- 14/ przyjaciel Ali,
- 18/ miesięcznik propagandowo-szkoleniowy, pomocny każdej POP,
- 19/ tytuł władcy muzułmańskiego
- 21/ ciekawy ruch w szachach,
- 22/ z rosyjską czołg,
- 28/ nie ja,
- 31/ filar gminnej kultury /skrót/,
- 32/ nielegalna organizacja wojskowo-polityczna w Polsce /1945-47/,
- 36/ znak, przenośnia,

- 37/ jest w Lublinie i Rossoszu,
- 39/ angielska miara powierzchni,
- 41/ I sekretarz KW w Białej Podlaskiej,
- 43/ demuncjacja,
- 45/ koordynuje obronę cywilną w województwie /skrót/,
- 48/ przyjacielka Asa,

Litery z prawego dolnego rogu /1-50/ utworzą hasło.

MIR.

Wśród osób, które do 20.III.br. nadesłały prawidłowo utworzone hasło rozlosujemy nagrody książkowe.

Rozwiązanie krzyżówki z nr 5/60/

Podziomo: awanżarda, Engels, skalar, monit, uwis, ryt, opis, rek, akcja, cień, elita, jar, akrobata, mamba, aparat, arkada, iza, trasa, rut, er, ló, co, Włodzimierz Lenin.
Pionowo: abstrakcja, adaptometr, gwardia, demokracja, naturalizm, elewacja, substancja, antyklerykał, oda, brakarz, asylon, aktyw, aga, rzecz, Karol, skom,
Rozwiązań tych rozwiązań nie było.

Rozwiązanie krzyżówki z Nr 2/62/

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43
44	45	46	47	48	49	50				

Rozwiązanie krzyżówki z Nr 1 /61/

" Siła partii to POP i członkowie "

Nagrody książkowe wylosowali :

1. Lis Barbara, 21-305 Suchowola
2. Martyniuk Eugeniusz, ul. Kopernika 8/5, 21-500 Biała Podlaska
3. Serafin Tadeusz, ul. Spółdzielcza 4/8 21-200 Parczew